Ч. 193 Неділя 30 серпня (11 вересня) 1898. Рік VIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане за зложенем оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в аґенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Староствах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року „ 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.
З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року „ 2·70
на чверть року „ 1·35
місячно . . „ —·75
Поодиноке число 3 кр.

Вісти політичні.

(Угорский міністер фінансів о угоді. — Кровава луна на Креті. — Справа Драйфуса. — Угода межи Німеччиною а Анґлією).

На вчерашнім засїданю угорскої палати послів міністер фінансів Люкач предложивши буджет сказав: „Нема ніякого сумніву, що для правительства було би дуже пожаданим, щоби предложений буджет був як найскорше ухвалений. Але суть ще важнїйші і пильнїйші предложеня. Суть то предложеня угодові, котрі представляють для Угорщини так значні корпсти, що оплатить ся для їх залагодженя відложити ухвалене буджету і приняти провізорию буджетову. Треба старати ся всїма силами, щоби закони о валюті, банку і митово-торговельнім союзі могли як найскорше війти в житє, щоби раз скінчила провізория приносяча шкоду предприємству краєвому і щоби настали остаточно законні відносини“. Бесїду міністра приняла більшість палати грімкими оплесками і зробила вражінє на лавах меншости.

На Креті загоріло ся на добре. Кандия горить, а кровава луна від неї кидає застрашаюче сьвітло на цілу Европу. Вчера бомбардовано місто знову. З Мальти прибуло 250 анґлїйских вояків, але не могли дістати ся до міста. О скілько доси видко, нові розрухи вибухли вже в трох округах в канейскім, сфакійскім і в Ретімно. На мурах Кандиї вивішено фляґи держав европейских. Адмірали видали письмо до всїх командантів турецких залог з жаданєм, щоби они безпроволочно (до вчера 5-ої години по полудни) зложили оружиє; в противнім случаю розпічне ся знову бомбардоване міста. В Кандиї згоріли також консуляти ішпаньский і грецкий. Австрийский консуль перенїс ся з родиною на австрийский корабель „Леопард“.

Кажуть, що представленя многих ґенералів, мов то ревізия процесу Драйфуса могла би буже зашкодити повазі і достоїньству ґенерального штабу, зробили велике вражінє на міністра війни Цурлїндена і він мабуть готов відступити від ревізиї. Противно Брісон, він стоїть при тім, що ревізия єсть виключно правною справою і готов мимо всяких погроз народно-антисемітскої партиї наставати на ревізию і не скликувати парляменту.

Розійшлась чутка, що міністер війни Цурлінден задумує подати ся до димісиї, позаяк єсть противний ревізиї процесу Драйфуса. Півурядові круги заперечують тому.

Щоби не допустити до розширюваня за границею фальшивих вістий, уповажнено аґенцию Гаваса заявити, що французке правительство не одержало від ніякого з заграничних правительств повідомленя в справі Драйфуса анї само не робило подібних кроків.

Що стало ся з Естергазим, не знати. Позаяк не звістно доси, де він подів ся, один з французских репортерів впав на дотепну гадку, перебрав ся за листоноса і пішов до помешканя Естергазого з листом. Там застав лиш паню Пеї, любовницю Естергазого, а та не пустила его дальше і сказала, що з Естергазим не можна видїти ся. Після послїдних вістий має Естергази перебувати в Остендї.

Köln. Ztg. обговорюючи відносини Німеччини до Франциї каже, що нинїшний критичний стан француского народу єсть з многих взглядів подібний до того, який був 27 літ тому назад перед вибухом війни. Лиш то незвичайне роз'ярене умів у Франциї грозить небезпечностию війни, а не тайні документи з процесу Драйфуса. Можна сподівати ся, що цар постарає ся о то, щоби Франциї привернути нормальний стан, від чого зависить в значній мірі і поведенє его великодушного дїла.

Після інформаций анґлійских кругів політичних угода, заключена межи Анґлією а Німеччиною творить підставу мирового залагоджуваня на будучність всяких непорозумінь, дотикаючих справ територияльних в ріжних сторонах сьвіта. Pall Mall Gazette каже, що головною цілию порозуміня єсть залагодженє справ торговельних. Справам в Хіні присьвячено окремий відділ. Зелїзниця з Тієн-Ціну до Чанґ-Янґ має одержати німецку адміністрацию, а зелїзниця в долині ріки Ян-Це-Кіянґ адміністрацию анґлійску. Нїмцї будуть підпирати всї змаганя Анґлійців що до сеї зелїзницї. Так само буде Анґлія підпирати Німеччину в крузї еї інтересів.

Новинки.

Львів дня 10-го вересня 1898.

— Сьвященичий ювілей Архієпископа Ісаковича. В четвер відбуло ся у Львові торжество 50-лїтного ювілею сьвященьства загально поважаного вірменьского архієпископа Ісаковича. На цвинтарнім подвірю вірменьскої катедри о 9-ій годині рано зароїло ся від депутаций, участників обходу і товпи народа. Цехи з прапорами утво-

---

16)

НА ЗГАРИЩАХ.

(Повість Кл. Юноши. — З польского).

(Дальше).

— Догадую ся чогось прикрого для вас — замітив пан Кароль.

— Ой чи ще, було оно досить прикре! Менї дали за то жито решту.... не богато і не мало — саму порцию — цїлих сто! Що то, прошу пана, за поганий час був! То було фе, розбій! Без справи, без апеляциї, без суду. Я був скривджений; в жупанї з заду мав я дуже порядну порцелянову люльку, від самого Ґданьска, то що пан добродій скажуть? Цїлу ту люльку то они менї потовкли на дрібний мак!

— Але властиво то повинно було стрітити Фішля; ви за него терпіли і він певне винагородив вам ту кривду?

— Ни, нн, нехай его.... він менї дав жидівску нагороду! Тілько що менї відкупив люльку, а цїле місто то трясло ся від сьміху; наші називали мене: „заступцем“.

Пан Кароль зробив поважну міну, бож не лицювало сьміяти ся з тої Янклевої пригоди.

— Ни, тепер нехай сам пан добродій скажуть і виміркують в своїй делікатній голові, яка на сьвіті вдячність є?

— Як то?

— Ни, ми терпіли, ми посьвячували ся, а тепер, як настав трохи лїпший час, то що ми маємо з того інтересу?

— Не розумію вас.

— Дивую ся дуже, що пан не розуміють. Тепер властиве шляхта, то хотїла би жити без нашої помочи.... Нехай пан добродій наприклад погляне на цїлий свій маєток! Маєте корови, єсть коршма, єсть млин — а де ми? Нас нема.... Нас вигнали — а чому вигнали? Бо ми братя, ми мали богато прикростий, виставляли себе на небезпечність.... За то треба нас відсунути — треба так кожду річ стиснути в руках, щоби ми навіть кусник тої дурної пропінациї не понюхали. Треба так всьо згнести, придавити, аби ми цїлком не мали житя! То добрий інтерес, то милосердіє, то людскість! Як так всї панове будуть робити, то де ми підемо?

— Алеж, мій пане Янкель, можу вас запевнити, що як ваш син буде доктором, то кождий з нас возьме его і дасть ему честний заробок....

— Ну то що? То всї ми будемо докторами? А хто буде хорувати?

— Не конче, чому не маєте бути ковалями, римарями, чому не маєте виробляти возів, машин?

— Ни, що з того? Чи то гандель, чи то інтерес? Чи від того можна мати житє?

— Як вам то не подобає ся, то рубайте дрова, учіть ся косити, ідіть до жнив, до плуга, копайте бараболї....

— Що вельможний пан говорять? Фе! Чи то наш інтерес — така погана робота! Чи то з того може бути житє?

— А однако суть люди, що з того жиють.

— Але не ми, та.... перепрашаючи особу вельможного пана, що ту довго говорити? Я хочу вам дати за пропінацию, за млин, за корови три цять процентів більше, як ті нинїшні посесори; за два роки з гори готівкою плачу!

Пан Кароль задумав ся.

— Ні, пане Янкель — сказав по хвили — не згоджу ся на то, не можу рушати спокійних людий; що ту осїли і честно працюють.

— То ваше послїдне слово? — спитав Янкель, встаючи і беручи шапку до руки.

— Найпослїднїйше.

— Ни, то по що я сюди приїхав?

— Таж з прихильности, як ви самі казали, повитати мене....

— Повитати, повитати? Ни, най буде й так. — Фе! коби то наші діди знали, то перевернулись би до гори ногами.... Кланяюсь панству, кланяюсь. — Ну люди, ну! Пропінация без мене, сьвіт без людий, день без сонця!.... Добрі часи!!!

Коли Янкель виїздив на своїй хорошій

рили шпалїр, куди перейшов достойний ювілят, окружений капітулою, до катедри і відправив Службу Божу. Хор „Лютнї" відсьпівав лїтурґію Ґунода. По богослуженю в'дбуло ся дальше торжество в пристроєній сали ратушевій. По впровадженю ювілята, „Лютня" відсьпівала кантату Моцарта, а відтак промовив піднеслими словами президент міста др. Малаховский, предкладаючи архіеп. Ісаковичеви адресу з 30.000 підписів. Потім слїдували ще дві промови, а вкінци забрав слово достойний ювілят і дрожачим зі зворушеня голосом дякував бесїдникам за обяви поважаня, а небесам, що єго „нищого" винесли на високе становище князя костела. Любов Бога і любов ближнього, то були єго засади, котрі позискали для него загальну симпатию і поважане у людий. „І буду дальше молити ся, щоби закінчились спори і непорозуміня межи братними народами, щоби Русь і Польща помирили ся і то на основі католицкої церкви. А коли сильна віра проникне серця Русинів і Поляків, тоді устануть спори, а запануе єдність і згода". Достойний ювілят закінчив свою промову загальним архіепископским благословенем. Торжество довершилось відсьпіванем кантати.

— З епархії львівскої. Презенту на Глещаву одержав о. Петро Єзерский. — Капеляном в заведеню дївочім сс. Василїянок іменований єромонах Ч. св. В. В. о. Нестор Веселий (на місце о. Євгенія Гузара). — Провізоричним катихитом народних шкіл у Львові імпнований о. Богдан Копитчак, сотрудник з Болехова. — Декрет на провізоричного катихита 6-кл. мужескої школи в Бродах одержав о. Андр. Возняк, сотрудник з Цїшок. — Сотрудництво в Болехові дістав о. Ник. Винницкий, завідатель Заланова. — Катихитом народних шкіл в Теребовли іменований о. Волод. Соневицкий.

— В перемиській бурсї св. о. Николая поміщено того року 82 учеників. Новий будинок бурси і внутрішнє урядженє прегарні, так, що тепер перемиска бурса займає перше місце в Галичинї. Управу бурси повірив видїл товариства о. Несторовичеви, котрий має там постійне поміщенє.

— Сегорічна фреквенция в рускій ґімназиї в Перемишли представляє ся ось-як: В приготовляючій клясї єсть 44 учеників, в І-ій клясї 85, в ІІ-ій клясї 75, в ІІІ-ій клясї 42, в IV-ій клясї 53, в V-ій клясї 34, в VI-ій клясї 34, в VII-ій клясї 29 і в VIII клясї 31. — разом 427 учеників. В порівнаню з минувшим роком, збільшила ся фреквенция о 60 учеників. Перша і друга кляса мають паралельки.

— Оповістка. Газета львівска оповіщує розписане публичної лїцитациї на роботи підторові, надторові і на будинки для шляху зелїзниць державних Стрий-Ходорів. Дотичні оферти належить внести до ц. к. Міністерства зелїзниць у Відни найдальше до 20 вересня 1898. Услівя як і проєкти можна переглянути в Міністерстві зелїзниць, департамент 18, або також в бюрі управи будовою у Львові.

— Товариство ґімнастичнє „Руський Сокіл" у Львові. На засїданю комітету з дня 8-го с. м. принято 14 нових членів. — В календари на рік 1899, котрий товариство видасть, буде поміщене: Як засновувати товариства добровільної сторожі огневої „Сокіл"; — устав торариста; — „Вправи тїлесні" дра В. Сїменовича — і „Пожарництво" підручник для руских сторожий огневих Володимира Лаврівского. — Вибрано комісию строю. — *Василь Мороз* голова. — *В. Лаврівский* справник.

— Подвійну дугу місяця бачено дня 5 с. м. від години 8 мін. 48 вечер до 9-ої мін. 2. Самого місяця не було видко, бо закривали єго хмари. Се явище дуже рідке і мабуть тому викликало у деяких забобонних людий переполох. Они ворожать з того війну і заразу.

— Нова фабрика. Дня 5 с. м. посьвячено і отворено в Носові, підгаецкого повіта, фабрику крохмалю, спиру і цукру бульбяного. Фабрика єсть власностию дра Ів. Валевского і коштувала 250.000 зр.

— За почтові дефравдациї, яких допускали ся в Нижбірку від 1 мая 1897 до 6 цвітня 1898 експедиторка Єлисавета Лещак і єї муж учитель Іван Лещак — о чім ми свого часу обширно писали — відбула ся сими днями судова розправа в Тернополи. Трибунал по переведеній розправі засудив Лещакову на рік тяжкої вязниці, а єї мужа Івана Лещака на 8 місяців. Спроневірена сума виносила 6.250 зр.

— Огнї. Страшний пожар навістив дня 5-го вересня село Торговицю, пов. товмацкого. Огонь вибух в саме полудне і в двох годинах при сильнім вітрі пів села стануло в огни. Шкода переходить суму 60.000 зр., а більше як 100 родин остало без кусника хлїба і даху, бо всї сегорічні збори згоріли. — В Люблинци старім, чесанївского повіта, знищив огонь дня 3 с. м. звиж 60 будинків. Двайцять пять родин стратило в огни цїле свое майно. Видїл краєвий на представлене уряду парохіяльного удїлив погорільцям з краєвого фонду запомоги 100 зр. — В Прусах, самбірского повіта, погоріло дня 4 с. м. 15 загород селяньских зі всїми припасами збіжа. Шкода 6.100 зр, була лише в малій части обезпечена.

— Пригода на граници. Дня 4-го вересня два служачі кс. Пекосїньского з Лежайска, Яков Чиж і Франц Штелига вибрали ся через Сян, щоби оглянути приходске поле по другім боцї ріки, за границею. Укриті в надбережній гущавинї дістали ся на другий бік. В тій хвили явив ся российский „обещик", а на єго вид оба Галичани зачали утїкати. Тоді російский стражник візвав їх три рази, щоби станули, а коли то не помогло, зачав стріляти. Перший вистріл хибив, другий ранив тяжко Чижа в лице, почім та сама куля перейшла Штелиґзї через руку і бік. Смертельно раненого відвезено до поблизької церкви, де той принявши св. Тайни віддав духа.

Господарство, промисл, торговля, гіґієна і вихованє.

Добрі ради.

☛ З нинїшним днем зачинаємо подавати на сїм місци впорядковану (систематичну) науку господарства. Кождий господар, хоч би й учений, повинен доповняти своє знанє дальшою наукою; тим більше єсть наука потрібна для тих, що знають ся на господарстві лиш з своєї власної невеликої практики і нїгде господарства не учили ся. Нехай же з сеї науки користають наші, особливо молодші господарі, і ті, що хотять ними стати. Ми будемо єї подавати тут після знаменитого підручника до науки господарства Шліпфа, книжки, котру відзначено нагородою і котра в короткім часї дїждала ся в Німеччинї аж тринайцятого видання. Рідко буває, щоби якась книжка так дуже розходила ся, і видко, що мусить то бути дуже добрий підручник, коли треба було єго аж тринайцять разів на ново друковати.

— Впорядкована наука господарства (І. Рільництво). Доси подавали ми на сїм місци вже третій рік всїлякі ради і науки з господарства, так сказати би, на виривки. Хто їх пильно і уважно читав, міг би призбирати собі досить знаня. Але сего ще за мало; бо не досить знати лиш, як що і коли робить

бричці з Заріча, запала вже тиха, пахуча весняна ніч.

В селї миготїли сьвітла, на небі яснїли звізди, понад лугами і мочарами стелила ся біла мрака, змінюючи ся в ріжні фантастичні форми, немов хмари, що перетягають понад самою землею.

Мехель дрімав на кізлї, а Янкель мовчав і думав, а так дуже заглубив ся в своїх думках, що навіть не спостеріг, як порцелянова гданьска люлька висунулась єму з руки і трясла ся та підскакувала на днї брички, звідки могла дуже легко випасти на гостинець і стати добичию якого подорожного.

Потонув Янкель в поважних і тяжких думках; мимоволї підносив руку до голови, відхилював шапку і тер чоло з цїлої сили, хотячи може той натовп гадок і ріжних справ розвіяти.

Вже на сьвіт займало ся, коли бричка наближала ся до місточка. Можна вже було добачити струнку вежу церкви і велику, муровану, жовту біжницю, при котрій як писклята коло квочки тулили ся малі бідні жидівскі домки, напів запалі, брудні, серед чорних як смола калуж болота.

Янкель дивив ся здалека на місточко і почував якусь тревогу. Здавалось єму, що має прикрий сон і що в тім снї бачить, як поволи, мешканцї тих брудних домів пересгають бездїльно вигрівати ся на сонци, як якась невидима, але зелїзна рука, уоружена бичем конечности, наганяє їх до працї, витручає з рук золотодайну кватирку і фальшиву вагу та закоротший локоть... одним словом снилось єму, що сьвіт перевертає ся, що вже кінчить ся, що туй-туй махне великий левіятан огнем і цїла та земна куля, з ґрунтами, водами, шляхтою, пропінациєю, хлопами і жидами, вилетить від разу у воздух....

Під тим враженєм Янкель примикав повіки, чув, що якась холодна дрож потрясає єго тїлом, що єму дивно сумно на души, що пригнїтає єго якась прикра мара... Здавалось єму, що цїлий той сьвіт, в котрім уродив ся, виховав, виріс, трясе ся, немов міст опертий на моршавих стовпах, в котрі ударяють чим раз то нові лави криги.

Сумно, сумно було Янклеви. Жалував того місточка з цїлим єго устроєм, жаль єму було душних хат і нечисти і бруду, жаль було єму неробства і легких зарібків.

Чув, що сльози тиснуть ся єму до очий, бачив, що сьвіт такий чорний, бридкий, сумний, поганий.... що вже хиба не варта жити.

Нараз колесо від брички ударило з силою о камінь. Мехель трохи не упав з кізла, а сам пан Янкель в наслїдок несподїваного потрясеня отворив від разу очи.

В сьвітлї червоної зорі побачив своє улюблене місточко. Було оно так само брудне, так само бридке як вчера. Бурі кози приглядались собі в калужах, в деяких домах вже отвирано віконницї, воробцї порпали в сьмітю, а шинки отвирали свої гостинні двері...

Янкель пізнав, що став жертвою прикрого сну, що всьо доси полишило ся як давнїйше. Отже поправив шапку на голові, усьміхнув ся глумливо і сказав тихо, немов у відповідь сонним марам:

— Ще не так скоро....

IX.

Наближає ся, читателю, хвиля, в котрій полишимо вже Заріче і єго мешканцїв, але аби викінчити ту картину, аби могти єї остаточно замкнути в рамці невибагливі, прості і скромні як тихе сїльське жите, треба ще доповнити єго кількома подробицями.

Передусїм змінив ся сам підклад. На початку закрашував єго блеск сонця, що червонїючи кроваво на заході, заповідало день з вітром, холодний, що кождої хвилї міг кидати дощем і піском в утомлені і невиспані очи робітників, зломаних на души і сумних; — нинї сьвітло єсть рівнїйше, більше спокійне, а й сам підклад картини, хоч все ще сїрої краски, не має цїлком на собі чорних пятен. В спокійнім золотавім сьвітлї заходячого сонця білїє сїльце з довгим рядом низьких хат з соломяними стріхами. За сїльцем видко порядний фільварочок, хорошо забудований, чистенький. Лука пестріє мільонами цьвітів, ріка переливає ся сріблом, на добре управних ланах фалюють густі, високі стїни збіжа, колисані лагідним подихом вітру. З віддаленя видко церковну вежу, на котрій яснїє золочений хрест, з вежи доходить відголос вечірного дзвона.

Впрочім тихо, спокійно — але не єсть то вже мертва, глуха тишина, що витає на кладовищах, але радше тишина, що ходить в парі з працею і духом. Такий спокій буває в глубинї лїсів, о скілько не перериває єго лоскіт бурі. Дерева мовчать і ростуть поволи, а кождий рік докидає їм нові галузки, розвиває конарі і запускає більше коріне в глубину землї.

З осіб представлених в тій картинї, не стало нам одної — честного старого Жмудина. Однако нїхто не забув о нїм. На убогім кладовищи в Дзюндзишках, на гробі Дирдейка, поставлено хороший зелїзний хрест і засаджено кілька беріз. Не міг мати відповіднїйшого памятника. Зелїзо було найлїпшим символом

ся; треба ще знати звязь цїлої роботи господарскої, природні правила, на котрих господарство опирає ся, їх причини і наслїдки, треба на всїм розуміти ся, що має якусь звязь з господарством, — словом, треба мати в голові все знане господарства так упорядковане, щоби не лиш можна знати як і що коли зробити, але й видїти ясно остаточну цїль перед собою і з повною сьвідомостию стреміти до неї. До того всего може довести лиш впорядкована наука господарства, а ось тут тепер зачинаємо: §. 1. Господарство рільне має за задачу використувати творива (материї) і сили землї та воздуха, перетворювати їх по найбільшій части неорґанічні форми на орґанічні, розплоджувати ростини і звірята, що потрібні для заспокоюваня всїляких потреб чоловіка. Після того робота господаря хлїбороба розпадає ся на дві части: 1) па управу рілї і ростин; 2) на годівлю і держанє худоби. Але господарити не можна всюди на один лад; бо що для одної сторони може бути дуже добрим, може для другої бути дуже злим. Особливо дві річи впливають дуже на управу і зріст господарских ростин і длятого стають ся міродайними для цїлого веденя господарства, а то: 1) підсоне (або клїмат) і 2) ґрунт, на котрім ростини мають управляти ся. Все, що жиє на земли, дістає свою силу головно від сонця, котре дає нашій земли сьвітло і теплоту. Длятого треба господареви насамперед знати, як впливає сьвітло і тепло сонця на нашу землю — §. 2. Вплив сонїчного сьвітла на житє ростин. Науки природні і досьвід поучили, що то сьвітло сонця витворює на нашій земли ростинні творива. Без приступу сонїчного сьвітла не можуть творити ся в клїточках ростин нові творива, анї нові клїточки ростинні. Клїточки в ростинах то суть малесенькі, голим оком невидні судинки нїби міхурцї, з котрих складає ся цїла ростина. В тих клїточках укладають ся всїлякі творива (мучина або скроб, цукор, слизь ростинна, товщ, клей, білковина, всїлякі соли і т. д.), котрі називаємо запасними творивами ростин, бо з них творять ся нові клїточки. В темнотї може ростина уживати тих запасних творив лиш до росту, а в сьвітлї сонця витворює з них нові творива ростинні. Лиш грибн не потребують сьвітла сонця. Що значить брак сонїчного сьвітла, видко найлїпше по тім збіжу, котре вилягає. Коли бачите, ростини стоять за густо і сьвітло сонця не може доходити до них аж до самого споду, в споді у них не творить ся тогди т. зв. зелень листна, потрібна конче до твореня нових клїточок і до скріпленя стебла. Долїшна часть позістає тогди блїда і слаба а збіже через то вилягає. Коли бараболя кільчить ся в темнотї, то кільцї суть також блїді і слабі і легко ломлять ся.

— Сушенє сливок. Сушеницї взагалї суть важним артикулом для домашного ужитку і для торговлї і наші господарі та садівники могли би з них мати велику користь і значний дохід, але біда лиш в тім, що у нас не уміють сушити садовини анї для домашного ужитку анї тим менше на продаж. Сливки і яблока та грушки сушать у нас для домашного ужитку по найбільшій части на лїсках в печах або в сушарнях, котрі роблять собі в садї в той спосіб, що копають ями, над котрими кладуть лїску з садовиною, в споді ями кладуть огонь, а дим іде попід лїску і сушить садовину. Річ очевидна, що такі сушеницї зовсїм не придатні до торговлї; та й для домашного ужитку они не конче добрі. Відтак треба би сливки або садовину взагалї сушити великими масами, щоби з еї продажи можна мати якісь зиски. До того треба би вже мати зелїзні сушарні, котрі нинї виробляють дуже практичні і так то занадто дорогі. Але бодай для домашного ужитку добре знати як усушити собі н. пр. сливки. Отже передовсїм треба на то зважати, щоби сливки до сушеня обтрясати лиш в сухий день і щоби сливки були зовсїм доспілі, такі, котрі вже при хвостиках покорчать ся. Надїгнилі, червачливі, недоспілі, роздушені треба вибирати. Зносити сливки треба в широких кошах а не в глубоких або в міхах, бо они там подушать ся. Перед сушенєм треба сливки розстелити або на лїсках або на веретах і в сухі дни виносити на сонце, нехай вянуть. Так можуть они лежати і кілька недїль, лиш треба їх заєдно обертати. Так перевялї сливки вкладає ся в піч на лїсцї нехай там постоїть яких пять мінут. Відтак виймає ся ту лїску а вкладає ся другу і т. д. Так треба робити, щоби сливки не попукали. Розігріті сливки студить ся на воздусї і знов вкладає ся до печи і так поступає ся доти, доки аж не усушать ся.

— Капусту, що не звинула ся в головки, можна добре зужиткувати. Буває часто так, що часть висадженої капусти не звиє ся в головки і тогди звичайно годують нею худобу. Коли же таку капусту пересадити зново і забезпечити від морозу, то она дасть на весну знамениту ярину. А робить ся то так: Копає ся так широкий рів як потреба, після того, чи хоче ся засадити капусти в однім чи в кількох рядках, а глубина рова мусить бути після висоти капусти. В той рів садить ся капусту одна коло другої, рів вкриває ся дошками, на котрі приходить солома або сухе листе а верх того верства землї. Оба кінцї рова лишає ся отверті і затикає ся їх, аж коли настануть сильнїйші морози. Капуста звіє ся тогди в головки, котрі будуть що правда маленькі, але так смачні і делїкатні як карафіоли.

Переписка господарска.

І. К. в З.: Чи годоване худоби фосфораном вапна єсть добре? — Не лиш єсть добре, але в декотрих случаях навіть потрібне. Фосфоран вапна єсть для молодої худобини потрібний для розвою костий. Коли она живить ся такою пашею, в котрій мало фосфорової кислоти і вапна (н. пр. бараболї) або коли дістає мало паші, то кости бувають у неї мягкі, худобина худне і слабне, ноги в суставах тріщать і скрипять і худобина легко може ногу зломати. Що якась худобина потребує вапна пізнати по тім, що она шукає собі вапна, лиже стїни і дерево та камінє отже в такім случаю дає ся худобинї фосфорану вапна — для великої штуки по 25 до 45 ґрамів того вапна на день. Тим вапном посипає ся пашу відразу, або можна змішати з ґрисом. Лиш того рода вапно мусить бути добре і без аршенїку. Таке вапно продає віденьска фірма Michael Bartels, Wien X. Keplergasse 20 і висилає на пробу 5 кільо за 1 зр.

Вісти торговельні.

Цїна рогатої худоби на заріз на торзі віденьскім дня 5 вересня: Пригнано 368 штук з Галичини, 378 з Буковини; разом всего 5643. За галицкі і буковиньскі воли плачено по 26 до 30 зр. найбільше 36 до 38 зр., виїмково 40 зр. за метричний сотнар живої ваги; за підгодовані корови 25 до 31 зр., за худу худобу 17 до 24 зр. від метр. сотнара.

Цїна безрог на торзі віденьскім дня 6 вересня: Пригнано 6881 штук. Торг був слабий. Плачено найлїпші по 50 до 51 кр.; за середні і старі 48 до 49 кр.; за молоді 38 до 50 кр. за кільо живої ваги.

Цїна продуктів: Сушенє сливок вже розпочало ся. За сливки з Босни, котрих іде 80 до 85 штук на кільо, платять по 9 зр. 25 кр.; за такі, котрих іде 115 до 120 штук на кільо, 5 зр. 75 кр. за 56 кільо з Будапешту. За славоньскі повила платять 15 зр., за сербскі 13 зр. 75 кр. за 100 кільо.

ТЕЛЕҐРАМИ.

Канеа 10 вересня. В наслїдок убитя одного музулмана близько Канеї настав тут переполох, але розрухів нема нїяких. Під румовищем завалених домів в Кандиї знайдено дальших 21 трупів погибших християн.

Канеа 10 вересня. З Кандиї поплив один воєнний корабель до Ретімно, де вибухли розрухи.

Софія 10 вересня. Зачувати, що міністер війни подав ся до димісиї а наслїдником єго іменований шеф ґенерального штабу Паприков. Причина димісиї не звістна. Вість о димісиї цїлого кабінету не потверджує ся.

Париж 10 вересня. Міністерство війни заявляє, що всї вісти о наставшім вже рішеню Цурлїндена в справі Драйфуса суть передчасні. Міністер війни розслїджує дальше акти і видасть своє рішенє, аж коли верне з маневрів, на котрі виїзджає з президентом Фором.

того непорочного характеру і серця. На хрести був короткий напис, а берези шуміли галузками над гробом.

Але полишім кладовища і умерлих — нехай они відпочивають в спокою, котрого може нїколи не зазнали в часї дочасної подорожи на земли — а підім натомість між живих, підім там, де молодість до надії, а старість до споминів усьміхає ся.

В заріцкім дворі нинї гамірно і людно. Щирий, веселий сьміх, яким лиш незівяла передчасно молодість уміє сьміяти ся, роздає ся тут під низьким дахом.

Дїти пана Кароля з'їхали ся разом. Всї дома — а як неподібні до тих, як ми на початку сего оповіданя пізнали.

Оленку знаємо вже яко хорошу, доросру панну, Маланя весела і пестійка як все, вернула також до дому і ходить вже в довгій сукни.

Івась старшував між сестрами. Був же він вже аґрономом, окінчив висшу реальну школу і приїхав до дому лиш на короткий час, бо мав намір поїхати в Познанщину до одного взірцевого господарства на практику. Теперішний час то для него вакациї, короткий випочивок. Однако значну часть вільних хвиль посьвячує вітцеви. Ходить з ним по фільварку, їздить в поле, розмавляє о своїм будучім званю. За те вечером єсть для матери і хороших сестер, котрі дуже любить. Так їм всїм спокійно, так добре в тій закутинї домашній, в тім тихім сїльци, що криє ся в тїни старих лип і садів....

Отець і мати споглядають з гордостию на ту здорову молодїж, тїшать ся, видячи вібрані разом дїти, а хвилї тої утїхи вже почислені, бо Івась піде небавом в сьвіт за хлїбом, а дївчата ось лиш не видко, як покинуть родинний дім.

Оленка навіть вже тепер часто задумує ся, буває розсіяна, бо до Заріча приїздить часто молодий чоловік з сусїдства і єго дуже радо приймають родичі. Він певне попросить о еї руку і не дістане відмови, певне що нї; Оленка мусить о тім щось знати, бо червонїє і гніває ся на Маланю, що весела як все, сьміє ся з еї задуми, з еї суму....

І Маланя також не посидить довго дома. Хороша і добра дївчина мусить подобати ся, а як опинить ся в товаристві, то не одні очи слїдять еї уважно.

Родичам, коли вже лишать ся самі, коли час ще щедрійше посріблить їх голови, остане лише крім працї, до котрої привикли, хиба спомин і коминок — ну, і часом дитяче щебетанє внуків, та — може найлїпша нагорода, яку чоловік одержує по сповненю обовязків супротив дїтий.

Родичам в самотности буде помагати старий Мартин, той срібноволосий селянин, такий віковий, а однако ще кріпкий і здоровий. Тільки плуга надвигав ся в своїм житю, тільки намахав ся тяжкою сокирою і цїпами, тільки зазнав невигід і трудів, а однако держить ся ще дуже добре і поховав богато молодших від себе.

Поховав також і свою бабу, з котрою прожив в згоді що найменше пів сотки лїт, бо хоч і були нераз там суперечки, то однако не впливали они на їх згідне пожитє і уважали сі яко звичайна річ в житю, без якої годї обійти ся.

(Конець буде.)

За редакцию відповідає: Адам Креховецкий.

Лиш **50** кр. за **2** тягненя!

Вже в четвер тягненє!

I Головна виграна 100.000 корон і 2 по 25.000 корон

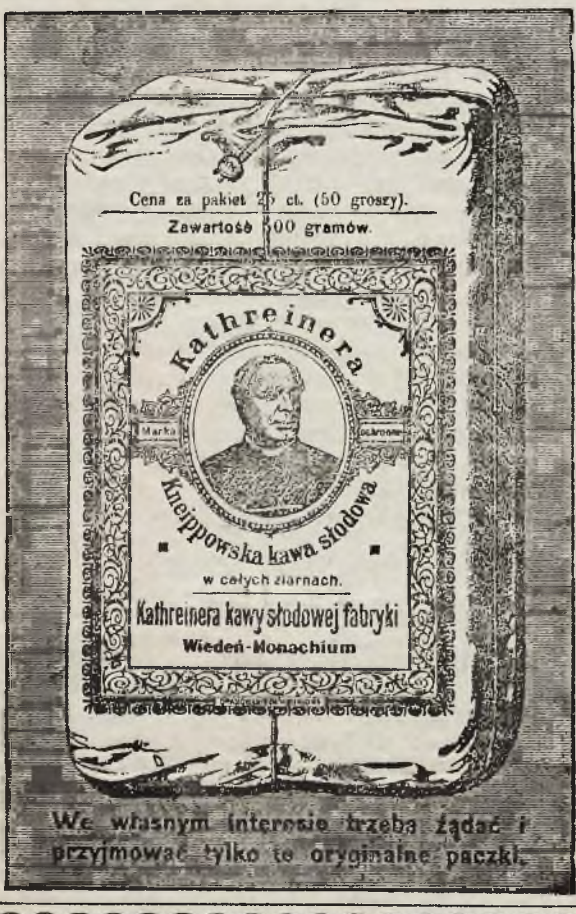
готівкою з 20% на податок

ЛЬОСИ ЮВИЛЕЙНОІ ВИСТАВИ по 50 кр.

I. Тягнене: 15. вересня 1898.

II. Тягнене: 22. жовтня 1898.

поручають: Кіц & Штоф, М. Клярфельд, М. Йонаш, Корнман & Файґенбавм, Густав Макс, Авг. Шеленберґ і син, Самуелї & Ляндав, Сокаль & Лїлїєн. 40

10

Артистичне Заведенє ритівниче і фабрика стампілїй кавчукових **А. ШІҐМАНА у Львові при ул. Сикстускій ч. 14** виконує красно всїлякі роботи, а іменно: Стампілїї кавчукові і металеві для ц. к. Старост, Судів, парохій, громад і т. д., стампілїї датові самовзохчуючі разом з біжучими числами (prezentatum), таблицї ляні і мальовані, таблицї з бляхи прасованої для заприсяженої сторожи виділової, полевої і лїсної, всїлякі ґравури на золотї, сріблї і дорогих каменях, поручає також яко новість патентовані друкарнї кавчукові, котрі дають можність кождому складати всїлякі відозви, оголошеня і т. п., одинокий виріб печаткових марок у всяких красках і т. д. Склад фарб до стампілїй в коробках патентованих не висихаючих і у всїляких красках. Замовленя з провінциї доверпгує ся відворотною почтою. 41

Старим і молодим

поручаю недавно видану і значно побільшену книжку радника мед. дра Мілера о

недугах тайних і нервових і радикальнім їх виліченю.

За надісланєм **60 кр.** в марках листових, висилає вже оплачену посилку

CARL ROEBER, Braunschweig.

ГАЛИЦКИЙ КРЕДИТОВИЙ БАНК

принимає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4½% на рік.

7

Для Львова і Галичини

головний склад і експедиция

WARSZ. TYGODNIKA ILLUSTR.

находить ся

у Львові, в пасажу Гавсмана ч. 9.

ОГОЛОШЕНЯ

принимає виключно

АҐЕНЦИЯ

ДНЕВНИКІВ і ОГОЛОШЕНЬ

у Львові, Пасаж Гавсмана ч. 9.

З друкарнї В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера. — (Телефона число 569).